

Mästaren från Hällefors hade inte Gunde som ”rött skynke”

Torgny Mogren tillhör skaran av svenska skidvärldsmästare. Han tog sina mästerskap samtidigt som Thomas Wassberg och Gunde Svan hade sina toppar som sidåkare. Han kom litet i skymundan, men var ändå framgångsrik i spåren. Om det och en del annat berättade han för Karlskoga Idrottsveteraner när han kom på besök 6 oktober.

Rubriken för Torgny Mogrens föreläsning var ”Vinna eller försvinna – en fråga om samarbete”. Han sysslade med en individuell idrott, men ingick i ett lag och det var laget som gjorde att framgångarna kom för honom och för svensk skidåkning under 80-talet och tidigt 90-tal. Det var då norrmännen med Björn Daehli i spetsen forsade fram för full maskin och tog herraväldet i skidvärlden.

Det tog tid innan Torgny Mogren bestämde sig för att bli skidåkare.

- Jag provade på det mesta, fotboll, hockey och annat hemma i Hällefors, berättade han. Till slut bestämde jag mig för skidåkning. Jag hittade min talang där.

Därifrån till att bli världsmästare är dock steget långt.

- Det gäller att bit för bit lära sig träna och att träna rätt. Man bygger sakta, sakta för att få en så bra grund som möjligt att stå på. Ungefär som ett husbygge, bygger du en dålig grund kan huset rasa. Det är likadant i skidåkning. Det gäller att öka på konditionsmängden år från år.

- Det krävs många års träning för att bli världsmästare, sedan räcker det inte med bara träning. Utrustningen betyder också oerhört mycket, nästintill hälften. Sedan gäller det också att ha ett fungerande lag omkring sig även om de flesta skidåkare och andra individuella idrottare är stora egoister. Det krävs harmoni och balans där man är, hemma inte minst, för att kunna lyckas.

Han påpekade vikten av att lära sig träna, ha lagom målsättning, ha självförtroende och lära sig att våga förlora för att kunna vinna. Apropå målsättning menade han att uppnåeliga mål så sättas. Först klubbmästerskap, sedan kanske DM och så vidare för att slippa frustrationen att aldrig nå ett mål. Till slut är det dags att ta klivet mot de stora målen och sedan jobba för att i alla fall inte bli sämre än säsongen innan

Torgny Mogren deltog i det svenska landslaget under Lars-Gunnar Petterssons ledning, en man med många talanger. Han lyckades skapa ett suveränt lag av de svenska individualisterna och det gav framgång i spåren.

- Han var den bästa tränare jag haft, konstaterar Torgny. Han var framsynt bland annat och redan tidigt insåg han att stakningen skulle ta över skidåkningen i framtiden, vilket gjorde att Sverige var tidiga där.

Träning ja. Skidåkare tränar och tränade mycket. Säsongen är slut sista april och den nya tar vid 1 maj. Träning året runt således och i Torgnys fall brukade det handla om 65 upp till 90 timmars träning i månaden, med en topp i november. De flesta åren handlade det om att pricka formen till februari då de flesta mästerskap avgörs.

Torgny Mogren tävlade i svenska landslaget i 15 år, fram till 1998. På meritlistan då fanns två individuella VM-guld, båda på 50 km, samt ett silver och ett brons i VM, ett OS-guld i stafett, två stafettguld i VM och ett VM-silver plus ett VM-silver på 15 km och ett VM-brons på 10 km. Dessutom vann han 13 segrar i världscupen och blev totalsegrare i världscupen 1987. Till detta nio SM-guld.

- Jag hade aldrig vunnit de här framgångarna utan ett väl fungerande team omkring mig, konstaterade han.

- Min skönaste seger var att jag lyckade slå Gunde 1991 på VM-femmilen i Val di Fiemme. Det hade pratats mycket om att Gunde var ett mentalt rött skynke för mig, vilket han inte var. Jag hade italienaren de Zolt i släptåg den gången och mot slutet matchades jag att slå av på tempot för att inte dra fram honom till ett silver före Gunde. Men på slutet öste jag på det jag hade och jag vann före Gunde. Jag stod där i målfällan och väntade på Gunde och jag har aldrig sett en så glad tvåa som han när han kom fram och gratulerade.

- VM-guldet på hemmaplan i Falun -93 tillhör slår också ut allt jag upplevt i skidspåren. Den gången hade vi ett oharmoniskt lag och det gick inget vidare. Vi föll sönder på något sätt, men jag lyckades vinna femmilen. Jag fick matchning men hörde inte vad de sa. Jag trodde jag hade en sekundstrid med Daehli men jag ledde med en minut. Det visste jag inte utan körde på allt jag hade och många undrade nog varför. När jag kom i mål såg jag Ballard som tvåa på tavlan. Daehli var trea.

Gunde Svan var naturligtvis den stora stjärnan att slå. Torgny och han hade mötts i spåren sedan de var pojkar och oftast vann Gunde.

-Målet var att slå honom och jag blev tvåa efter honom många gånger. Jag minns när jag slog honom första gången. Det skedde i Bohinj i dåvarande Jugoslavien. Gunde hade 23 raka segrar i världscupen innan. Jag fick bättre förutsättningar med ett tidigt startnummer och vann av den anledningen. Gunde sa dock inte ett ord om detta efteråt till pressen, vilket jag ändå gjorde.

Han är full av historier från skidkarriären. Här är några:

Oberstdorf, VM 1987. Thomas Wassberg i sitt livs form. Inför stafetten föll det sig så att Torgny som nykomling skulle få köra sista sträckan med Erik Östlund, Gunde Svan och Wassberg före sig.

- Vi pratade innan och jag sa till Wassberg att han skulle ge mig en halvminut. Inga problem sa han och jag var nervös inför starten. Nu fick jag inte en halvminut, men väl åtta-nio sekunder. När Wassberg slår mig i ryggen säger han "Nu är bollen din pojkjävvel". Jag höll undan och det kändes som en befrielse att äntligen få bli världsmästare.

I Oberstdorf hade förmodligen Wassberg även vunnit femmilen om han inte tackat nej till att prova det sensationella italienska vallapulvret som ingen annan hade tillgång till. En svensk

vallare hade fått tag i litet och erbjöd Wassberg nymodigheten. Han tackade nej och de Zolt vann några sekunder före Wassberg.

1987 var också året då han drabbades av panik i Leningrad. Han blev sen på hotellet och när han lyckats ta sig ner i hissen från 13:e våningen hade alla bussar till skidstadion gått. Efter många turer och panik lyckades han få fatt i en höjdare som ordnade en buss i vilken bara han åkte. Han kom till stadion i tid trots allt och skulle förklara allt för förbundskapten Pettersson, som i sin tur åkt tillbaka till hotellet för att leta efter Mogren. Allt löste sig och Torgny vann tävlingen, 15 km, trots allt.

- Jag avgjorde världscupen där och det kändes nästan bättre än att vinna VM. Den som vinner världscupen är ju världens bästa skidåkare.

Lahtis, VM -89. En bra säsong, kanske bästa någonsin. Svensk trippel på 15 km med Torgny som tvåa. Seger i stafetten dessutom. Nu skulle Torgny bara vinna femmilan under avslutningsdagen. Kvällen innan tävlingen slog bomben ner: Han anklagades för dopning, bloddopning. A-provet var positivt.

- Det fanns inte på kartan, jag hade inget gjort något. Det redde ut sig till slut, jag fick en ursäkt, ett misstag hade begåtts. De hade använt sig av icke rengjorda instrument och blod från en annan åkare hade hamnat i mitt prov.

- Detta var inte bästa uppladdningen. Jag hade fått åka till dopinglabbet i Helsingfors en timme bort. Jag fick en tung inledning på femmilan men arbetade mig uppåt och låg trea vid 40 km, sedan tvåa. Gunde var 2.30 före. Mot slutet kom rapporter om att Gunde gått i väggen och till slut var jag 45 sekunder efter. Utan den usla uppladdningen tror jag att jag hade slagit honom.

Mycket blod svett och tårar ligger bakom Torgny Mogrens karriär, men det har varit värt varenda droppe, menar han.

Ingvar Carlsson